349.4(497.15)

АРСТВО АГРАРНЕ РЕФОРМЕ
СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

ШИНСКИ ДРЖАВНИ ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
2195

НАРЕДБА

ЗА ПРОВАЂАЊЕ ЗАКОНА О БЕГЛУЧКИМ ЗЕМЉАМА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ ОД 3. ДЕЦЕМБРА 1928. ГОДИНЕ

(Ова Наредба обнародована је у „Службеним Новинама")
(Бр. 305.—CII од 31. децембра 1928. године у Београду)

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
БЕОГРАД — 1928. ГОД.

Уведено у нови инвентар бр. 2178
1 јануара 1942 год.
Београд.

МИНИСТАРСТВО АГРАРНЕ РЕФОРМЕ
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

НАРЕДБА

ЗА ПРОВАЂАЊЕ ЗАКОНА О БЕГЛУЧКИМ ЗЕМЉАМА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ ОД 3. ДЕЦЕМБРА 1928. ГОДИНЕ

(Ова Наредба обнародована је у „Службеним Новинама“)
Бр. 305.—CII од 31. децембра 1928. године у Београду)

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
БЕОГРАД — 1928. ГОД.

Нар. Сп. 36293

На основу чл. 24. Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини прописујем ову

НАРЕДБУ

за провађање Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини од 3. децембра 1928. год.

Члан 1.

Закон о беглучким земљама у Босни и Херцеговини обухвата беглучка земљишта споменута у чл. 1. истог Закона.

Остала земљишта, изузев бивша кметска селишта, слободна су од аграрне реформе у колико не прелазе максимум великог поседа по Закону о забрани отуђивања и оптерећивања земљишта великих поседа од 20. маја 1922. године.

Члан 2.

Да ли је егзистенција тежачке породице везана за тражено беглучко земљиште има се просудити према месним приликама те фамилијарним приликама дотичног потраживача, уважујући при том положај и бонитет земље с тим, да се узима као потреба за једну особу у Босни највише 5 дунума, а у Херцеговини 2 дунума обрадиве земље.

Члан 3.

Тко је искључен од права потраживања према чл. 3. Закона има се просудити по одредби чл. 5. Закона о бившим кметским селиштима и стеченим беглуцима.

Осим тога искључени су од права потраживања по овом Закону у опште најамници, дворани, слуге и субаше, који су добили беглучке земље за обрађивање као део протувредности за службу.

Члан 4.

Одредба чл. 4. Закона вреди за оне случајеве, који су споразумно политичкој власти пријављени прије 25. фебруара 1919. год., т. ј. прије доношења Предходних Одредаба за припрему аграрне реформе.

Члан 5.

Одредба чл. 5. Закона вреди за све случајеве, где су захтеви стављени до 1. јануара 1928. године с том разликом, да се према одредби чл. 23. Закона код оних захтјева, који су стављени после 1. јануара 1922. год., имаде најприје расправити и пресудити питање, да ли је потраживач без властите кривице пропустио рок за стављање захтјева, одређен у чл. 5. Беглучке Уредбе од 12. маја 1921. године.

Ревизијом се има установити, да ли је поступак и пресуда, односно одлука, којом је неки чифлук побеглучен био, у складу са прописима који су важили у време изрицања пресуде, односно доношења одлуке.

Члан 6.

За насељене беглучке земље из чл. 6. Закона вреде одредбе чл. 2. ове наредбе.

Члан 7.

Код закупних односа, што их спомиње чл. 7. Закона, има се доказати само десетгодишње држање, рачунајући од 25. фебруара 1919. год. унатраг, уважујући при том одредбу чл. 14. Закона.

То исто вреди и за беглучке ограде у Херцеговини.

Члан 8.

У колико се по чл. 8. Закона пресуди за беглуке, који су настали присвајањем сеоских испаша,

да се експропришу у сврхе аграрне реформе, имаде се сопственику истодобно досудити одштета према чл. 16. тач. 1. Закона.

За укмечене крчевине по чл. 8. Закона, у колико су настале од ерарног земљишта, не досуђује се никакова одштета, а ако је то земљиште било приватно власништво, досуђује се одштета према чл. 16. тач. 1. Закона.

Члан 9.

Четвртари су они земљорадници, који су лозу посадили на туђој, кметским правом неоптерећеној земљи и зато власницима давали четвртину прихода или уговорени део.

Одштета се плаћа према одредби чл. 16. тач. 2. Закона.

Члан 10.

У свима случајевима чл. 10. Закона, имаде земљовласник на главну расправу допринети скицу стручњака геометра, уз потврду истога о удаљености односног земљишта од периферије затвореног места, односно од средишта рударске управе или од главног врела бање.

Висина одштете по чл. 16. Закона бити ће пресуђена и образложена у складу са скицом односно реченом потврдом.

У случајевима из ставке 2. и 3. чл. 10. Закона именоваће аграрни делегат два вештака, и то једног пољопривредног а другога грађевнога, који ће обавити процену земљишта који се има откупити.

У колико ти вештаци нису већ заклети државни службеници, има их аграрни делегат заклети по прописима грађанског парбеног поступка.

На темељу дате образложене процене по овим двама вештацима, доноша аграрни делегат пресуду о висини откупнине која се има земљовласнику исплатити.

Ако се мишљења ове двојице вештака разилазе, одлучује делегат узевши за подлогу њихова мишљења.

Трошкове процене сноси земљовласник који има примити одштету.

Члан 11.

У року од године дана након ступања на снагу Закона, имаду право власник земље и беглучар споразумно пријавити аграрном делегату, да жеље оне случајеве, где беглучар држи беглучку земљу десет година, рачунајући од 25. фебруара 1919. године унатраг, а није на њу ставио захтјева, или је са захтјевом био одбијен, ликвидирати према одредбама чл. 11. Закона.

Аграрни делегат ће примити на записник споразумно очитовања странака, уз тачну назнаку односног земљишта према грунтовном стању, те уз назнаку површине земљишта као и катастралне вредности истога.

Све ове податке дужне су прибавити странке, које се споразумевају.

Након прикупљених горњих података аграрни делегат ће спровести доказни поступак врху околности да ли је дотични тежак држао и обрађивао упитну земљу десет година рачунајући од 25. фебруара 1919. године унатраг.

Обзиром на околност, да држава имаде платити одштету за овакву земљу неће аграрни делегат сматрати пуним доказом саме изјаве интересованих странака него ће и другим доказним средствима имати утврдити да ли је тежак збиља држао упитну земљу десет година рачунајући од 25. фебруара 1919. године унатраг.

Након овако прикупљених података и проведеног доказног поступка доноша аграрни делегат образложену одлуку, у којој одређује, колики износ има да прими земљовласник уз додатак, да се односно земљиште након исплате тог износа имаде грунтовно пренети на чланове потраживачеве породице које ће делегат у расправи утврдити према одредби чл. 17. Закона о бившим кметским селиштима и стеченим беглуцима уз клаузулу да ово земљиште потпада под удар Закона о бившим кметским селиштима и стеченим беглуцима од 17. маја 1928. године.

Где се не докаже десетгодишње држање рачунајући од 25. фебруара 1919. године унатраг, аграрни ће делегат споразумни захтјев странака образложеном одлуком одбити, и дати странкама право жалбе на Аграрну Дирекцију у Сарајеву у року од 14 дана.

Члан 12.

Кад се појединн случај финансијски ликвидира према одредбама чл. 16. Закона, имаће срески поглавар доставити правомоћно решење котарском суду на грунтовно проведење, уз примедбу, да је накнада за дотичну земљу земљовласнику исплаћена.

У колико је пресуда раније донешена и неодговара одредбама Закона о бившим кметским селиштима и стеченим беглуцима, имаде се прије одаслања у грунтовницу прилагодити одредбама споменутог Закона и Правилника томе Закону.

Код свих нових пресуда имаде се уважити одредба чл. 17. Закона о бившим кметским селиштима и стеченим беглуцима.

Сва земљишта стечена по овом Закону потпадају под ограничења и прописе Закона о бившим кметским селиштима и стеченим беглуцима.

Члан 13.

Земље експроприсане по чл. 13. Закона, дати ће се након обављене исплате грунтовно превести у

власност државе, и с њима ће се поступати по Правилнику о спровађању унутарње колонизације у Босни и Херцеговини на основу наредбе од 16.-9. 1880. године и решења Министарског Савета од 8. децембра 1924. године у колико на тим земљама није постојао који беглучки однос који се у том случају има разрешити у складу са Законом о беглучким земљама у Босни и Херцеговини.

Члан 14.

Прекид обраде за време рата нема се урачунати на штету беглучара, јер се има узети, да је тај прекид уследио услед више силе ратних прилика. Изнимку чине они случајеви, где је беглучар добровољно напустио земљу.

Члан 15.

У колико се ради неког земљишта, о коме се води спор по Закону о беглучким земљама у Босни и Херцеговини, истодобно води спор и пред редовним судом, издати ће аграрни делегат о томе потврду странкама на њихово тражење, и редовни суд ће на темељу овакове потврде имати обуставити парницу пред судом, односно извршење евентуално већ пале осуде све дотле, док се спор не финализира пред аграрним властима.

Само у оном случају ако се коначним решењем аграрних власти установи, да односно земљиште не спада под удар Закона о беглучким земљама, моћи ће суд наставити редовни поступак.

Члан 16.

У расправи о главном предмету, има земљовласник, коме нису исплаћени хакови, ставити у том погледу свој захтјев, па ће аграрни делегат у пресуди пресудити и ово питање према одредби чл. 16. Закона.

Аграрној Дирекцији у Сарајеву биће код Делегације Министарства Финанисја у Сарајеву отворен

кредит у вези са чл. 16. Закона, и она ће одређивати исплату правомоћно досуђених односно према одредбама овога Закона припадајућих одштета и то по хронолошком реду, како су осуде односно решења постала правомоћна, и како су Аграрној Дирекцији на ликвидацију приспела.

Ако су на земљама на којима се утврди који од односа чл. 1. Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини, у грунтовници укњижене тражбине, одкупнина ће се положити код надлежног котарског суда који ће настојати да споразумно са интересентима раздели куповину према чл. 12. Уредбе о Финансијској ликвидацији аграрних односа.

Откупнина јамчи за онај део терета, који размерно пада на експроприсано земљиште.

Члан 17.

У колико су предметом спора и зграде, које има откупити сам беглучар по одредби чл. 17. Закона, имаде се прије доношења пресуде обавити проценбена процедура и у самој пресуди назначити уз остало, колики износ, и у ком времену имаде платити беглучар за досуђене му зграде.

Процену зграда обавити ће вештаци, који се постављају на тај начин, да једнога именује тежак потраживач, а другога земљовласник. Висину одштете пресуђује аграрни делегат аналогно одредбама чл. 10. ове Наредбе.

Вештаци имају бити заклети, као код чл. 10. ове Наредбе.

Члан 18.

Случајеве из чл. 18. имаде сваки срески поглавар водити у нарочитој евиденцији, па ће у складу са Правилником о спровађању унутарње колонизације у Босни и Херцеговини водити рачуна о томе, да се одредба чл. 18. Закона извршава.

Члан 19.

У колико у оним случајевима, где се беглучар са својим захтјевом одбија, има земљовласник потраживања за хак, имаде свој захтјев у расправи ставити, па ће се у том погледу спровести доказни поступак и у осуди истакнути, колики износ имаде земљовласник у складу са чл. 19. Закона на рачун хака примити.

За хакове из ранијих година, где су потраживачи већ раније т. ј. прије ступања на снагу овога Закона одбијени, имаде земљовласник ставити накнадни захтјев у року од шест месеци након ступања на снагу Закона.

Земљовласник ће стављајући овај захтјев имати навести број осуде, којом је захтјев био одбијен, па ће аграрни делегат проучивши односни акт и након саслушања под заклетвом бившег потраживача, одлуком изрећи за које време и на коју површину имаде земљовласник на рачун хака примити накнаду.

Након правомоћности ове одлуке доставиће аграрни делегат акт Аграрној Дирекцији у Сарајеву у сврху исплате.

Члан 20.

За случајеве из прве ставке чл. 20. Закона вреде одредбе истакнуте у чл. 18. ове Наредбе.

Члан 21.

У колико је сресни поглавар са иним службеним пословима преоптерећен, или у аграрне спорове неупућен, поставиће Аграрна Дирекција у Сарајеву у споразуму са Обласним Великим Жупаном друго лице за аграрног делегата, и то првенствено лице, које служи у дотичном срезу, а ако таковог нема, ексмитираће Аграрна Дирекција евентуално свога чиновника у дотични срез.

Према потреби службе може Аграрни Директор у Сарајеву поставити летеће делегате и слати их у поједине срезове ради решавања спорова. Такови су делегати потпуно самостални у свом раду.

Сви захтјеви који су стављени по Беглучкој Уредби од 12. маја 1921. године до 1. јануара 1928. год., у колико до сада нису расправљени у првој молби, имају се расправити и пресудити по одредбама Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини, уважујући одредбу чл. 23. Закона.

Исто то вреди за оне случајеве, где је првомолбено решење са целим поступком по вишој инстанцији поништено, те се имаде ствар поновно расправити у првој молби.

Што се тиче усмене расправе пред аграрним делегатом и изрицања пресуде, примењиваће се прописи Наредбе о поступању у аграрним парницама од 8. децембра 1895. год., у колико нису измењени овом Наредбом.

Укидају се аграрни приседници и аграрни делегат расправља и суди самостално.

Сама расправа треба да тече у главном овако:

Након прочитања пријаве имаће аграрни делегат позвати пријавитеља, да пријаву надопуни, у колико види да је иста мањкава.

Потом ће земљовласник, против кога је пријава управљена дати своје очитовање.

Странке ће врху оспорених чињеница имати допринети доказала.

Све ово се има утврдити у предрасправи, и у колико су доказала, као сведоци и т. д. при руци, прелази се без одгађања рочишта на главну расправу, на којој се провађа доказни поступак.

Водитељ расправе може на захтјев које странке заклињати сведоке по прописима грађанског парбеног поступка и такове заклетве стоје под санкцијом кривичног Закона.

Осуде из оглухе (у одсуству) по смислу § 91. и 92. грађанског парбеног поступка нема у поступку пред аграрним делегатом, т. ј. поступак ће се провести ма да редовно позвана странка није дошла на расправу.

Кад се спор расправи тако, да је зрио за осуду, закључиће аграрни делегат расправљање и приопћити странкама решење тиме, да ће образложене пресуде примити накнадно.

Прво тога имаде аграрни делегат установити, на која се лица има грунтовно пренети односно земљиште а то у складу са одредбама чл. 8—12. Закона о бившим кметским селиштима и стеченим беглуцима.

Незадовољна странка може против пресуде аграрног делегата уложити жалбу Аграрној Дирекцији у Сарајеву у року од 14 дана рачунајући од дана доставе пресуде.

Жалба се предаје аграрном делегату писмено или усмено у записник.

У жалби треба тачно навести, у колико се пресуда напада и из којих разлога.

О томе да је жалба дата, треба обавестити противну странку достављајући јој препис жалбе, на коју она може предати приговоре у року од 8 дана по пријему преписа жалбе.

Благовремено предате жалбе обустављају извршење пресуде аграрног делегата, осим у случајевима где се ради о хитној обради земље.

Аграрна Дирекција решава по жалбама без присуства странака, и то по својим референтима као инокосним судијама. Образложено и по аграрном директору или његовом замјенику проучено и парафирано решење потписује директор односно његов замјеник.

Решење Аграрне Дирекције је извршно.

Референти Аграрне Дирекције имају бити квалификовани дипломирани правници.

Што се тиче начина решавања поднетих жалби, поступаће се по прописима поменуте наредбе о поступању у аграрним парницама, са том изменом, да ће у место разлога ништетности поменутих у § 42. те наредбе важити ови разлози ништетности:

1.) Ако која странка није била никако или није била по пропису заступљена.

2.) Ако има у поступању таквих недостатака, због којих се ствар не може темељно претрести и поуздано просудити.

3.) Ако је пресуда тако нејасно састављена да се не може са сигурношћу испитати.

Пресуда се неће укинути у случају поменутог у тач. 1. ако странка, које се тај ништетни разлог тиче, накнадним одобрењем поправи то што не беше пуноправно заступано, а у случају тач. 2. онда, ако се ти недостатци могу уклонити на начин поменут у § 44. став 2. наредбе о поступању у аграрним парницама од 8. децембра 1895.

Кад буде жалба решена, вратиће се првој инстанцији акта са решењем потписаним по директору Аграрне Дирекције односно његовом заменику који себи задржава концепт решења са образложењем.

Чим буде извршна пресуда, којом се досуђује неко земљиште по закону о беглучким земљама у Босни и Херцеговини, доставиће аграрни делегат акт Аграрној Дирекцији у Сарајеву ради дознаке досуђеног износа односно према одредбама Закона припадајуће одштете, па ће Аграрна Дирекција одредивши исплату вратити акт среском поглавару са налогом, да право власности на досуђено земљиште безтеретно даде грунтовно пренети на потраживаче у складу са Законом о бившим кметским селиштима и стеченим беглуцима.

У колико која од парбених странака устане са тужбом против решења Аграрне Дирекције на Управни Суд у Сарајеву, доставиће срески поглавар односно аграрни делегат сва парбена акта на захтјев Управном Суду. Ако Управни Суд поништи решење Аграрне Дирекције у Сарајеву ради повреде Закона. донеће Аграрна Дирекција ново решење у складу са одредбама овога Закона.

Члан 22.

У оним случајевима, где је Државни Савет до сада поништио решење Министарства за Аграрну Реформу по беглучким споровима биће односна акта повраћена Аграрној Дирекцији у Сарајеву, која ће своје раније решење поновно доставити странкама уз додатак, да странка која мисли да је са решењем Аграрне Дирекције повређен Закон имаде право тужбе на Управни Суд у Сарајеву у року од 30 дана.

Евентуална тужба на Управни Суд не систира извршење решења, што га је раније донео аграрни сенат код Аграрне Дирекције у Сарајеву.

У свим оним случајевима, где тежаци беглучари на темељу ранијих пресуда односно нагодби имају платити становите износе земљовласницима, као накнаду за беглучку земљу, а те осуде односно нагодбе нису до сада реализоване, нити грунтовно проведене. имаде Аграрна Дирекција та ранија решења довести у склад са одредбама чл. 16. Закона.

Члан 23.

Повратак у пређашње стање дозвољен је само, што се тиче пропуштања рока одређеног за жалбе против пресуде аграрног делегата.

Повратну молбу треба предати код прве инстанције у року одређеном у § 251. грађанског парбеног поступка. Но рок од године дана, што је одређен у другом ставу § 251. грађанског парбеног поступка ограничава се на два месеца, рачунајући од дана достављене пресуде.

Са повратним молбама поступаће се по прописима десете главе грађанског парбеног поступка, односно по одредбама чл. 171. новеле грађанском парбеном поступку од 5. априла 1918. године.

Жалбу против решења о повратној молби треба предати у року од 8 дана, рачунајући од дана доставе закључка прве инстанције. О жалби решава Аграрна Дирекција у Сарајеву.

Број 46271.

27. децембра 1928. године,

Београд.

Министар за Аграрну Реформу,

Инж. Д. Поповић с. р.

Влив. Бр. 36293